

Finansklagenemnda Bank

Avgjørelse FinKN 2026-537

21.5.2026

NOBA Bank AB (publ.)

Utlån

Låneavtale — alvorlig sinnslidelse — ugyldighet — frarådningsplikt.

Den 28.10.22 inngikk klager en låneavtale med foretaket om et lån på kr 150 000. Klager var innlagt i psykiatrien, både ved tvang og frivillig, i perioden rett før og etter avtaleinngåelsen. Klager anførte at låneavtalen var ugyldig på grunn av hans alvorlige sinnstilstand ved avtaleinngåelsen, og videre at lånet uansett skulle vært frarådet. Foretaket anførte på sin side at det ikke var dokumentert en sinnslidelse alvorlig nok til å ugyldiggjøre avtalen, og at klager var samtykkekompetent ved låneopptaket. Foretaket fikk medhold.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 150 000

Saksfremstilling

Den 28.10.22 inngikk klager en låneavtale med foretaket og fikk innvilget et lån på kr 150 000.

I lånesøknaden opplyste han at han hadde en årslønn på kr 635 000, samt at han hadde et boliglån på kr 2 000 000, et studielån på kr 245 000, et usikret lån på kr 31 380 og et kredittkort med en ramme på kr 45 000. Formålet med lånet ble oppgitt som helse, med en løpetid på fem år.

Foretaket innhentet ytterligere informasjon fra Experian, som blant annet viste at han i 2021 hadde en nettoinntekt på kr 446 790 og en bruttoinntekt på kr 633 920. Gjeldsregisteret viste at han hadde et usikret lån på kr 31 380 og et kredittkort med en grense på kr 45 000. Foretaket innhentet også opplysninger fra Ambita, som viste at boligen hans hadde en verdi på kr 2 942 935, med frivillig pant på kr 2 500 000.

Foretaket vurderte hans betjeningsevne og beregnet en disponibel inntekt på kr 1 386 i måneden, eller kr 1 033 dersom man la til grunn nettoinntekt som fremgikk av Experian.

Foretaket vurderte at han hadde tilstrekkelig betalingsevne, og lånet ble deretter innvilget den 28.10.22.

Klager har forklart at han var sterkt psykotisk og innlagt, både under tvungent og frivillig opphold i perioden før og etter avtaleinngåelse. Ifølge hans nærmeste opptrådte han manisk og foretok flere handlinger som tydet på psykisk ustabilitet. Blant annet ønsket han å skille seg fra sin ektefelle den 10.9.22, kjøpte hus den 30.9.22 uten finansiering og bil den 21.10.22 – også uten nødvendig finansiering. Begge selgere rettet i ettertid erstatningskrav mot ham, men disse

kravene ble senere frafalt. Hans ektefelle sendte i perioden fra september til november 2022 bekymringsmeldinger til både fastlegen hans og kommunelegen på grunn av hans avvikende handlinger.

Den 24.10. ble han pågrepet av akutt team fra Helsevesenet og innlagt på tvungen observasjon etter psykisk helsevernloven § 3-2, med mistanke om mani og grensepsykose. Fra epikrisen fremgår det at tentativ diagnose var hypomani. Dagen etter, 25.10., ble han utskrevet fra sykehuset.

På vei hjem fra tvungen observasjon til K, kolliderte han bilen den 26.10.22. Han ble deretter henvist til en psykiatrisk utredning den 27.10.22. Fra journalen skriver legen at han har lang historikk med misbruk bak seg, og at han tidligere har vært i behandling for alkoholmisbruk. I den psykiatriske utredningen vurderer legen det som at pasienten var «definitivt samtykkekompetent». Videre var den assisterende kommuneoverlegen enige i denne vurderingen.

Den 30.10.22 tente klager på huset sitt, noe som ble gjenstand for en straffesak. Politiet innhentet i den forbindelse en primærpsykiatrisk undersøkelse den 9.5.23, for å vurdere om han var tilregnelig på handlingstidspunktet. I vurderingen ble det vurdert som at det var sterke holdepunkter for at klager var i en psykisk tilstand som kan vurderes opp mot vilkårene etter straffeloven § 20 eller § 80 bokstav f. Det ble imidlertid ikke foretatt en full undersøkelse, ettersom saken ble henlagt den 3.7.23 fordi det forelå tvil om klagers tilregnelighet.

Etter brannen ble klager pågrepet og overført til psykiatrisk avdeling i K den 3.11., og senere innlagt på tvungen observasjon. Tentativ diagnose var på dette tidspunktet bipolar affektiv lidelse. Han ble deretter henvist til psykiatrisk avdeling i ... sykehus den 8.11., hvor oppholdet ble forlenget. Den 10.11.22 ble klagers samtykkekompetanse vurdert som å ikke være til stede. På bakgrunn av dette ble vedtaket om tvungen observasjon etter psykisk helsevernlov forlenget. Han ble til slutt utskrevet 16.11., da vilkårene for tvunget psykisk helsevern ikke lenger var til stede.

I dag er han diagnostisert med bipolar lidelse, bekreftet av en psykologspesialist den 28.4.23. I forbindelse med forsikringssaken etter bilkollisjonen og boligbrannen har han også innhentet vurderinger av to psykologer datert 4.7.23 og 22.1.25, som bekrefter hans bipolare lidelse.

Klageren har i det vesentlige anført at han på tidspunktet for avtaleinngåelsen var i en sinnstilstand som gjør at han ikke kan holdes ansvarlig for sine handlinger, og at låneavtalen derfor er ugyldig. Klageren viser blant annet til Rt-2005-878, Rt-1995-1540, LB-2013-79396 og LB-2018-55916. Klageren krever at lånebeløpet på kr 150 000, inkludert renter, tilbakeføres, selv om lånet senere er refinansiert, ettersom dette har påført ham et økonomisk tap.

Klager anfører videre at lånet skulle vært avslått etter finansavtaleloven §§ 5-2 og 5-5, og krever erstattet utgifter han har hatt som følge av urettmessig innvilget lån, og videre at han tilkjennes sakskostnadene.

Foretaket har i det vesentlige anført at det ikke er dokumentert at klageren på tidspunktet for låneopptaket led av en så alvorlig sinnslidelse at avtalen kan kjennes ugyldig etter norsk rett. Det er ikke dokumentert at låneopptaket var motivert av en psykisk lidelse, og at ulovlig rusbruk kan ha medvirket til hans tilstand. Foretaket anfører også at foretaket verken forstod eller burde

ha forstått at klageren led av en psykisk lidelse da lånet ble innvilget. Videre anfører foretaket at lånet uansett senere ble refinansiert, slik at det ikke lenger har noen fordring mot klageren. Når det gjelder kredittvurderingen, så ble denne foretatt på et forsvarlig grunnlag. Lånet skulle derfor ikke frarådes.

Finansklagenemnda Banks begrunnelse

Hovedspørsmålet i saken er om låneavtalen er ugyldig på grunn av klagerens sinnstilstand ved låneopptaket. I tillegg er det mot slutten av saksforberedelsen også reist spørsmål om foretakets kredittvurdering av klageren var forsvarlig.

Nemnda legger til grunn at finansforetaket verken var eller burde ha vært kjent med avvikende psykisk helsetilstand hos klageren da lånet ble innvilget og utbetalt. Låneavtalen kan likevel være ugyldig dersom klageren ved låneopptaket led av alvorlig sinnslidelse, og låneopptaket er motivert eller påvirket av sinnslidelsen.

Låneopptaket på kr 150 000 var i seg selv ikke påfallende på grunn av sin størrelse eller av andre grunner. Sakens opplysninger, herunder fremlagte kontoutskrifter for tiden etter låneopptaket, viser ikke påfallende bruk av lånemidlene eller klagerens penger for øvrig. Selv om det er opplyst om hendelser og økonomiske disposisjoner i tiden omkring låneopptaket som kan ha vært motivert av alvorlig sinnslidelse, har nemnda ikke avgjørende holdepunkter for at det omtvistede låneopptaket skyldes sinnslidelse av alvorlig karakter. Uttalelse fra lege umiddelbart før låneopptaket konkluderte med at klageren var samtykkekompetent. Ved ny vurdering to uker etter låneopptaket var konklusjonen at klageren ikke var samtykkekompetent. Finansklagenemnda uttaler i FinKN 2025-1208 at terskelen er høy for å sette disposisjoner til side som ugyldige etter den ulovfestede læren om alvorlig sinnslidelse. Nemnda har ikke tilstrekkelig grunnlag for å konkludere med ugyldig låneavtale på grunn av alvorlig sinnslidelse ved låneopptaket. Verken relevant alvorlig sinnslidelse eller påvirkning på låneopptaket er tilstrekkelig dokumentert for nemnda. Begge deler er nødvendig for at låneavtalen skal være ugyldig. Det er etter dette ikke nødvendig å gå inn på spørsmålet om hva som ville ha vært den rettslige konsekvensen av ugyldig låneopptak.

Det er ikke noe som tyder på at kredittvurderingen av klageren er bygget på uriktige opplysninger om inntekt, gjeld og andre forhold. Kredittvurderingen viser tilstrekkelig betjeningsevne. Lånet skulle ikke ha vært frarådet etter finansavtaleloven av 1999 § 47 første ledd. Det er ikke grunnlag for lemping av låneforpliktelsen etter § 47 tredje ledd.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Banks konklusjon

Finansforetaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trygve Bergsåker (leder), Knut Bjerve (bransjerepresentant) og Eirinn Landgren (forbrukerrepresentant).